

APROPÓ

Trágár beszéd

FECSKE CSABA

Kis lurkó lohol kora reggel az iskola felé tömött táskával a hátán. – Bácsi, mennyi az idő? – kérdezi lihegve. Mondom, hogy mennyi. – Hú, elkések b...meg! – mondja dühösen beleboxolva a levegőbe.

Olyan magától értetődően káromkodott, mintha csak azt mondta volna, milyen szép időnk van ma. Pedig talán még nem is látta a Csirkefejet. Ezt a színművet most csak azért említem, mert a színpadokon és a mozivászonon nagyon eluralkodott a trágár beszéd, a mosdatlan kifejezések használata. Az irodalom sem maradt érintetlen a trágárság divatjától, sikk manapság közönségesnek lenni versben, prózában – mai közéletű szóval –, szövegben. Két cím izelítől egy többé-kevésbé ismert avantgard irodalmi folyóirattól: A Szisszé fingott, Szopd le apádat. A szöveg „mélto” a címhez, mintha pöcögődörben turkálna az ember. Hovatovább esztétikumképző elem egy-egy saftosabb kifejezés. Főleg a fiatal lírátorok alkalmazzák előszeretettel a köznyelv mocsárvidékének eme termékeit. Persze, a gyerekek ezeken túl is van hol tanulni. Vannak ostoba felnőttek, akik örömlélik benne, ha a gyereket megtanítják káromkodni.

A szomszédságunkban van az iskola, nap mint nap akaratlanul is hallom, hát még akaratlanul, hogyan beszélnek kisiskolásaink. Csak szörnyülködök, milyen ocsmánságok hagyják el ajkukat. Gondolom, nemcsak egymás közt beszélnek így. Vajon a szülőknek, tanároknak, a környezetükben élő felnőtteknek nem tűnik fel az ilyen lelket korhasztó beszéd?

Nyelvünk fejlődését régóta a köznyelv és az irodalmi nyelv kölcsönhatása határozza meg. Az az optimális, amikor ez a kétféle hatás nagyjából egyensúlyban van. Most mintha a köznyelv hatása az irodalmi nyelvre sokkal erősebb lenne, mint fordítva. Veszélyes tendencia ez. Ha így megy tovább, unokáink, dédunokáink már csak makogni fognak.

Beteljesedik a herderi jóslat?

HÍRCSOKOR

● **Gömöri György** Őszi magánbeszéd című verseskötetét mutatják be ma, csütörtökön délután 5 órától a miskolci Fókusz könyvtárházban (Pátria üzletház).

● **Az edelényi Borsodi Tájház** szeptember 20-ig tart nyitva. Ekkor zár be a Vertcsipkék a Kachemann gyűjteményből című időszak kiállítás, ám az állandó bemutatók előzetes bejelentésre ezután is látogathatók. A jelentkezéseket a Városi Könyvtárban várják.

● **Az Aggteleki esték** című rendezvény-sorozat keretében szeptember 19-én, szombaton délután 4 órától a Baradla-barlang aggteleki hangversenytermében Kovács Kolos és Lukin Márta közreműködésével a Miskolci Szimfonikus Zenekar Bartók Béla A kékszakállú herceg vára című operáját szólaltatja meg.

● **Pataki János** képzőművész alkotásaiból nyílik kiállítás szeptember 18-án, pénteken délután fél 5-kor Tiszaújvárosban a Városi Kiállítóteremben. A tárlatot Koscsó Lajos alpolgármester nyitja meg.

Sztárok a Vigadóban

Miskolc (ÉM – FG) – Csonka András és Xantus Barbara október 22-i lemezbemutató estjével új kulturális műsorsorozat indul a Miskolci Vigadóban.

Csökönyi Rita, a szervező KILEÁB Kulturális Bt. vezetője a tegnapi sajtótájékoztatón elmondta, hogy a rendezvény helyszínül szolgáló Miskolci Vigadóval közösen nemcsak kulturális ínyencségeket kínálnak a közönségnek, hanem minden bemutató után vacsorára is hívják az érdeklődőket.

A Csonka Andrást és Xantus Barbarát elsősorban a Familia Kft.-ből ismerte meg az ország, de a népszerű tévéfilmsorozat mellett több sikeres színpadi műben is láthattuk őket, és elkészült mindkettőjük első lemeze is.

Csonka András és Xantus Barbara október 22-i estjét követően a tervek szerint a Miskolci Vigadóban találkozhatsz a közönség többek között Eszenyi Enikővel, Komár Lászlóval, Mácsai Pállal...

Zeneoktatási tervek és távlatok

Miskolc (ÉM – DK) – Az alapfokú zenei intézmények fő feladata, hogy a legtehetségesebb növendékeket a zenei pályára irányítsa, a kevésbé tehetségeseket pedig zenei élményhez juttassa, ki-nevelje a jövő koncertláto-gató közönségét.

Az Egressy Béni Zeneiskolában tegnap tartott sajtótájékoztatón Miskolc öt zeneiskolájának képviselői beszéltek az új tanév terveiről. Elsőként Bócz Sándor, a házigazda intézmény igazgatója mutatta be az iskolát, elmondta: mintegy 800 növendéket képez itt 45 tanár. Hasonlóan a többi intézményhez több növendékhangversenyt terveznek az év során, megtartják a végzett növendékek, illetve a tanárok koncertjét, és néhány hangszer számára (gordonka, hegedű, furulya) megyei találkozót rendeznek. A másik két alapfokú intézménnyel (Fazekas Utcai Általános és Zeneiskola, illetve az Erkel Ferenc Zeneiskola) közösen májusban gálahangversenyt rendeznek a színházban.

Nucz Istvánné, a Fazekas-iskola igazgatója kiemelte a versenyreveztetések fontosságát. Várják a szülők is a megmérettetést, illetve a gyerekek is a szereplési lehetőséget. Az iskolában kiemelten foglalkoznak a kórusmunkával, énekkaruk sok nem-

Vonós gyakorlatok az Egressyben

Fotó: Bujdos Tibor

zetközi sikert ért már el eddig is. Erre az évre is vannak meghívásai, még nem döntötték el, hova mennek. A választást természetesen az anyagi lehetőségek is befolyásolják. A fenntartók anyagi támogatásával oldhatnák meg a hangszerállomány fejlesztését, bővítését is. Az iskola tanulóinak 70 százaléka (mintegy 500 gyerek) vesz részt zenei – és táncos – képzésben.

Hogy egymásra épülnek az intézmények, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a tantestü-

letben sok olyan zenét tanító tanár van, aki itt tanulta meg a zene alapjait, majd a város magasabb fokú zenei intézményeiben fejlesztve tudását végül visszatért az „anyaiskolába”.

A város „legidősebb” zeneiskolája a négy éve diósgyőri – előtte vasgyári – Erkel Ferenc Zeneiskola jövő október 1-jén ünnepi fennállásának 50. évfordulóját. Mint Mócz Ferenc igazgató elmondta, a főbb ünnepi rendezvényeket nem ebben, hanem a következő tanévben tartják, de az

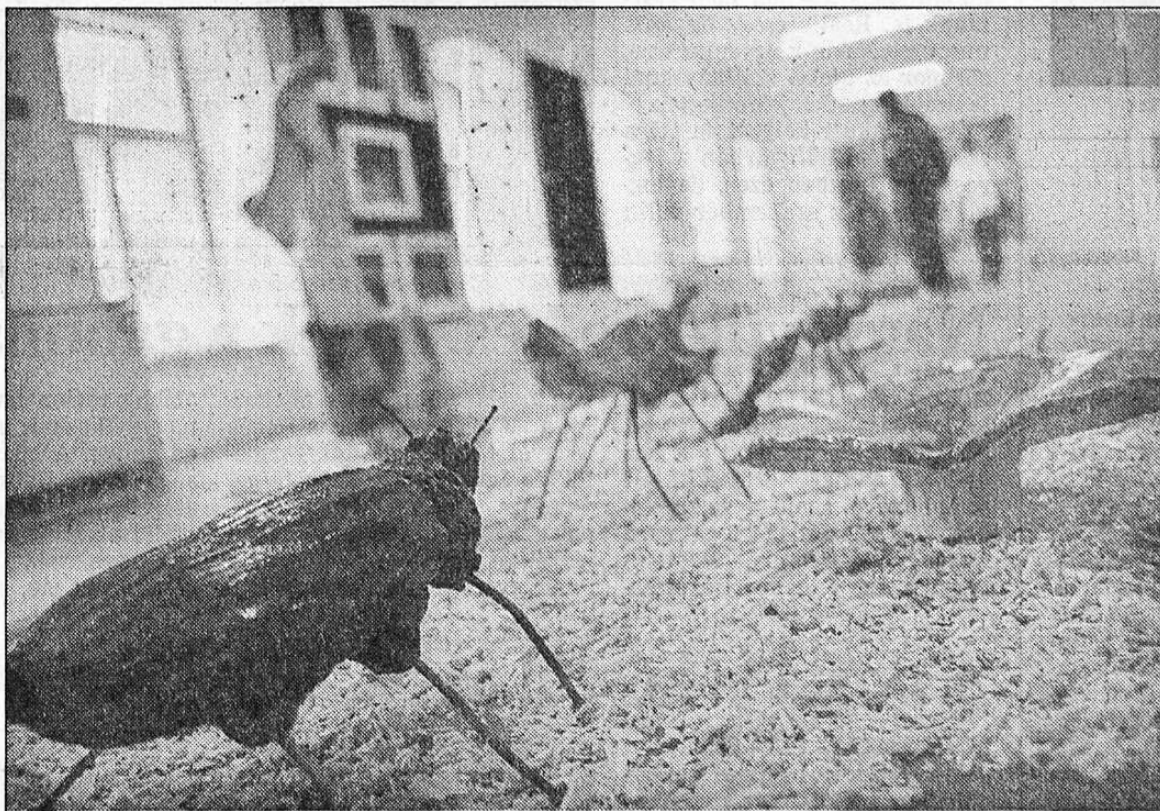
ünnepségsorozat már az idén elkezddődik. Az iskolában 500 növendék (az óvodástól a felnőttéig) tanul 32 tanár segítségével 18 tanszakon. A tehetséges gyerekek képzését külön tagozaton oldják meg –, nagyobb óraszámokban.

A „középső” szintet, a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolát Fehér Zsolt igazgatóhelyettes képviselte. Az ott tanuló 210 növendéket 46 tanár tanítja 20 zenei szakon. Feladatuk a tehetséges gyerekek megkeresése, és felkészítése a továbbtanulásra. Komoly gondjuk az egyre lelakottabb és egyre zsúfoltabbá váló oktatási épület, amit a szintén az épületben működő „főiskolával” közösen próbálnak megoldani. Sándor Zoltán, a Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Intézetének igazgatója beszélt is arról a FEFA-pályázatról, amelyet ha megnyernek, beépíthetik a Zenepalota tetőterét, ami sokat javíthat a helyzeten. Ők egyébként több óra megtartásához éppen az Egressyben kapnak helyet.

Az egyetemi tervek között idén is szerepel mesterkurzusok tartása. Ezek az események a város zenei életére is hatással vannak, hiszen a világhírű művészek a leggyakrabban a város közönségének is bemutatkoznak. És több koncertet ad saját zenekaruk is, többek között Jandó Jenő és Perényi Eszter közreműködésével.

Felvételi előkészítő

Debrecen (ÉM) – Az 1999-ben felsőoktatási intézményekbe jelentkező középiskolások és érettségizettek számára önköltséges egyetemi, főiskolai szintrehozó előkészítő tanfolyamok indulnak a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen, a következő tárgyakból: matematika, közgazdaságtan, fizika, kémia, biológia, földrajz, magyar, történelem, angol, német, pszichológia. A tantárgyak csoportosítása a felvételi szakpárok szerinti (jogi, közgazdasági tantárgypárosítások is), de egy tárgyból is lehet előkészítést igényelni. A most érettségizők, illetve korábban érettségizettek részére intézménytípusonkénti és szakonkénti csoportokat szerveznek, figyelembe véve a változó felvételi követelményeket. Speciális segédanyagot biztosítanak a résztvevőknek. A foglalkozásokat szombatokonként reggel 8-tól délután 2 óráig tartják, október 3-tól március 27-ig az Egyetem tér 1. sz. alatt. Érdeklődni és jelentkezni október 7-ig lehet a tanulmányi osztályon (4010 Debrecen, Pf. 18. Tel.: 52/316-666/2351-es mellék.)

Hőgye Kata budapesti keramikus „bogarai” az idei tályai művésztelepen készültek. Az alkotások a Maillath-kastélyban rendezett tárlaton láthatók. Fotó: Vajda János

A híres Hunfalvy-testvérek nyomában

Emlékezés az első földrajz tanszék első vezetőjére és finnugor nyelvész testvérére

Miskolc (ÉM – DK) – Miskolc-hoz nagyon kevés jelentős tudós személyiség kötődött a múlt század első felében. Kivételként alán Hunfalvy Ottó említhető, illetve a Hunfalvyak még azok, akikre abból a korból büszke lehet a város...

– Hunfalvy János volt az a földrajztudós, akinek megadatott, hogy az első önálló földrajz tanszék vezetője – mondja Hevesi Attila, a Miskolci Egyetem földrajz-környezettani tanszékének docense, a Hunfalvy Emlékhét egyik szervezője. – Közvetlenül a kiegyezés után Eötvös József kérte föl a Budapesti Tudományegyetem földrajz tanszékének irányítására.

A Hunfalvy testvérek a miskolci evangélikus gimnáziumban tanultak. Pál néprajzzal, finnugor nyelvészettel, János földrajzzal, statisztikával foglalkozott. Budapesten van is Hun-

Hunfalvy János ÉM-repró

falvy Jánosról elnevezett közgazdasági iskola. A két világháború között Miskolcon is volt Hunfalvy János nevű viselő gimnázium, de az az első bécsi döntés után átkerült Kassára. A mai Diósgyőri Gimnázium is vi-

selte egy darabig a földrajztudós nevét. Ma viszont semmi nem őrizi az emléket. Ezért is szeretnénk a szervezők emléktáblát elhelyezni annak az épületnek a falán, ahol annak idején tanultak. Ez lesz a Borsodi Földrajzi Napok keretében – október 5-9. között – megrendezendő Hunfalvy Emlékhét záróeseménye.

Az emlékhétet a Magyar Földrajzi Társaság megújult borsodi osztálya szervezi, közösen az egyetem bányamérnöki karával, a közgazdaságtudományi karral és a bölcsészekkel. A rendezvényhez a városi önkormányzattól is kaptak anyagi támogatást, illetve pályázat útján is nyertek pénzt.

Pályázati szempontból szerencsének mondható, hogy mindkét Hunfalvynak elég jelentős 1848/49-es szerepe volt, így a rendezvénynek nem csak Hunfalvy János halálának a 110. évfordulója az apropója...

A tanulmányúttal egybekötött tudományos hétre földrajzosok

és bölcsészek egyaránt jeleztek részvételi szándékukat. A kiránduláson mintegy nyolcvan ember vehet részt, de az első nap délutánjára és a zárónap délelőttjére tervezett előadásokra minden érdeklődőt várunk.

– A Hunfalvyak a felvidéki Szepességből származnak – mondja Hevesi Attila. – Elég jól ismerjük életpályájuk állomását. Egyrészt azokat a helyeket látogatjuk meg, ahol tanultak, másrészt ahol kezdő tanárként tanítottak, illetve ahol jártak. Megnézzük többek között Szepesváralját, a Dunajec áttörést, Szepesváralját, a Branyiskói-hágót, Eperjest. Az útvonalvezetőnk Hunfalvy János A magyar birodalom természeti viszonyai című leírása alapján készítettük el. Ez csak egy kis füzet lesz, tervezünk azonban nagyobb kiadványt is: az előadások szövegét szeretnénk kötetben megjelentetni, ennek költségét vállalta az egyetem.